

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN CÔNG HOAN

**HOÀN THIỆN CÔNG TÁC THU BẢO HIỂM XÃ HỘI
BẮT BUỘC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

THÁI NGUYÊN, NĂM 2013

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN CÔNG HOAN

**HOÀN THIỆN CÔNG TÁC THU BẢO HIỂM XÃ HỘI
BẮT BUỘC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS ĐỖ THỊ BẮC

THÁI NGUYÊN, NĂM 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng tôi. Các số liệu sử dụng phân tích trong luận án có nguồn gốc rõ ràng, đã công bố theo đúng quy định. Các kết quả nghiên cứu trong luận án do tôi tự tìm hiểu, phân tích một cách trung thực, khách quan và phù hợp với thực tiễn của Việt Nam. Các kết quả này chưa từng được công bố trong bất kỳ nghiên cứu nào khác.

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: “*Hoàn thiện công tác thu Bảo hiểm Xã hội bắt buộc trên địa bàn tỉnh Phú Thọ*”, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu Nhà trường, Phòng Quản lý Đào tạo Sau Đại học, các khoa, phòng của Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của giáo viên hướng dẫn PGS.TS. Đỗ Thị Bắc.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại địa điểm nghiên cứu, đã tạo điều kiện mọi mặt để tôi hoàn thành nghiên cứu này.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè và gia đình đã giúp tôi thực hiện luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Thái Nguyên, ngày 03 tháng 11 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Công Hoan

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt	vii
Danh mục các bảng	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
2.1. Mục tiêu chung	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
3.1. Đối tượng nghiên cứu	2
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn.....	3
Chương 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC	4
1.1. Khái niệm về bảo hiểm xã hội, thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	4
1.1.1. Khái niệm về bảo hiểm xã hội	4
1.1.2. Khái niệm về thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	6
1.2. Vai trò của thu bảo hiểm xã hội bắt buộc.....	6
1.3. Nội dung thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	8
1.3.1. Đối tượng tham gia bảo hiểm xã hội bắt buộc	8
1.3.2. Phương thức và mức đóng bảo hiểm xã hội bắt buộc	9
1.3.3. Quy trình tổ chức thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	12
1.4. Các trường hợp truy đóng và thủ tục truy đóng bảo hiểm xã hội bắt buộc	13
1.4.1. Thoái trả tiền đã đóng BHXH bắt buộc	14
1.4.2. Một số nhân tố tác động trực tiếp đến công tác thu bảo hiểm xã hội bắt buộc	14
<i>Số hóa bởi Trung tâm Học liệu</i>	
http://www.lrc-tnu.edu.vn/	

1.5. Kinh nghiệm về thu bảo hiểm xã hội bắt buộc của một số nước trên thế giới và ở Việt Nam	17
1.5.1. Kinh nghiệm về thu bảo hiểm xã hội bắt buộc của một số nước trên thế giới.....	17
1.5.2. Kinh nghiệm công tác thu bảo hiểm xã hội bắt buộc ở Việt Nam.....	20
1.5.3. Bài học kinh nghiệm công tác thu bảo hiểm xã hội bắt buộc đối với Bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ.....	21
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	23
2.1. Câu hỏi nghiên cứu.....	23
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	23
2.2.1. Chọn địa điểm nghiên cứu.....	23
2.2.2. Thu thập số liệu	23
2.2.3. Phương pháp phân tích	25
2.2.4. Các chỉ tiêu phân tích.....	25
Chương 3: THỰC TRẠNG THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ.....	28
3.1. Tình hình cơ bản của tỉnh Phú Thọ.....	28
3.1.1. Điều kiện tự nhiên của tỉnh Phú Thọ.....	28
3.1.2. Tình hình kinh tế - xã hội tỉnh Phú Thọ	31
3.1.3. Đánh giá thuận lợi khó khăn về thu BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	34
3.2. Tình hình cơ bản của Bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ	37
3.2.1. Quá trình hình thành và phát triển BHXH tỉnh Phú Thọ	37
3.2.2. Chức năng, nhiệm vụ và hệ thống tổ chức bộ máy của BHXH tỉnh Phú Thọ	37
3.2.3. Đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức của BHXH tỉnh Phú Thọ	39
3.2.4. Cơ sở vật chất của BHXH tỉnh Phú Thọ	40
3.3. Thực trạng công tác thu BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Phú Thọ.....	40
3.3.1. Thực trạng ban hành văn bản quy phạm pháp luật về công tác quản lý BHXH bắt buộc.....	40
3.3.2. Thực trạng tổ chức quản lý và thực hiện chính sách của nhà nước đối với hoạt động bảo hiểm xã hội trong những năm qua	43

3.3.3. Tình hình thu BHXH bắt buộc tại tỉnh Phú Thọ	44
3.3.4. Hệ thống tổ chức quản lý nhà nước về BHXH	47
3.4. Thực trạng thu BHXH bắt buộc tỉnh Phú Thọ	49
3.4.1. Thực hiện mức tiền lương làm căn cứ đóng BHXH bắt buộc.....	49
3.4.2. Thực trạng thực hiện thu BHXH bắt buộc của BHXH tỉnh Phú Thọ	52
3.4.3. Tình hình nợ đọng BHXH bắt buộc ở BHXH tỉnh Phú Thọ	56
3.4.4. Thực trạng thanh tra, kiểm tra việc chấp hành pháp luật về BHXH bắt buộc; giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về BHXH bắt buộc.....	58
3.5. Công tác kiểm tra và khảo sát các doanh nghiệp thu BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	59
3.5.1. Kết quả từ việc công tác kiểm tra các doanh nghiệp	59
3.5.2. Kết quả khảo sát tình hình tham gia BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Phú Thọ....	60
3.6. Kết quả thu BHXH bắt buộc (khối trực thu) tại BHXH tỉnh Phú Thọ	66
3.6.1. Kết quả thu BHXH bắt buộc.....	66
3.6.2. Kết quả thực hiện truy thu nợ đọng BHXH	69
3.6.3. Tổng hợp ý kiến về thu BHXH qua điều tra	70
3.7. Đánh giá chung về công tác thu BHXH bắt buộc tại BHXH tỉnh Phú Thọ.....	75
3.7.1. Những mặt đã đạt được	75
3.7.2. Những mặt còn tồn tại.....	75
3.7.3. Nguyên nhân.....	76
Chương 4: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN HOẠT ĐỘNG THU BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ THỌ	77
4.1. Quan điểm, phương hướng, mục tiêu thu BHXH bắt buộc tại tỉnh Phú Thọ	77
4.1.1. Quan điểm thu BHXH bắt buộc tại tỉnh Phú Thọ.....	77
4.1.2. Phương hướng thu BHXH bắt buộc tại tỉnh Phú Thọ.....	79
4.1.3. Mục tiêu thu BHXH bắt buộc tại tỉnh Phú Thọ	80
4.2. Giải pháp hoàn thiện hoạt động thu BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	80
4.2.1. Thực hiện tốt công tác thông tin, tuyên truyền chính sách BHXH	80
4.2.2. Quản lý chặt chẽ các đối tượng thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ	81

4.2.3. Tăng cường công tác quản lý thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ và phối hợp với các ngành liên quan	84
4.2.4. Củng cố và hoàn thiện các mô hình thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ đang thực hiện.....	85
4.2.5. Cải cách thủ tục hành chính trong thu BHXH bắt buộc, giải quyết chế độ chính sách thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ	86
4.2.6. Ứng dụng khoa học công nghệ thông tin (CNTT) vào công tác thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ	89
4.2.7. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm những sai sót, bất cập trong công tác thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ.....	90
4.2.8. Đào tạo, nâng cao tinh thần trách nhiệm và trình độ chuyên môn cán bộ làm công tác thu và quản lý thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ.....	91
4.2.9. Tăng cường công tác thu BHXH bắt buộc ở tỉnh Phú Thọ	92
4.2.10. Giải pháp về thực thi các quy định của luật pháp, chủ trương, chính sách	93
4.3. Kiến nghị	96
4.3.1. Kiến nghị với cơ quan quản lý Nhà nước.....	96
4.3.2. Kiến nghị đối với BHXH Việt Nam	98
4.3.3. Kiến nghị với cấp uỷ, chính quyền tỉnh Phú Thọ	100
KẾT LUẬN	101
TÀI LIỆU THAM KHẢO	104
PHIẾU ĐIỀU TRA 1	108
PHIẾU ĐIỀU TRA 2	110
PHIẾU ĐIỀU TRA 3	112
PHIẾU ĐIỀU TRA 4	114
PHIẾU ĐIỀU TRA 5	116
PHỤ LỤC	118

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

BHXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
DN	:	Doanh nghiệp
DNNN	:	Doanh nghiệp Nhà nước
DNNQD	:	Doanh nghiệp ngoài quốc doanh
HCSN	:	Hành chính, sự nghiệp
ILO	:	Tổ chức lao động Thế giới
LĐ&TBXH	:	Lao động và Thương binh xã hội
LĐLĐ	:	Liên đoàn Lao động
NSNN	:	Ngân sách Nhà nước
NĐ	:	Nghị định
NN	:	Nhà nước
QĐ	:	Quyết định
SD	:	Sử dụng
TNLĐ - BNN:		Tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp
TT	:	Thông tư
ASXH	:	An sinh xã hội
KHKT	:	Khoa học kỹ thuật
CNTT	:	Công nghệ thông tin
ĐTNN	:	Đầu tư nước ngoài
UBND	:	Ủy ban nhân dân
TNHH	:	Trách nhiệm hữu hạn

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Mức đóng góp BHXH của Thái Lan	19
Bảng 2.1. Số lượng người và các địa điểm điều tra	24
Bảng 3.1. Cơ cấu GDP theo ngành kinh tế	32
Bảng 3.2. Tổng hợp mức tiền lương đóng BHXH bắt buộc từ năm 2010 -2012.....	50
Bảng 3.3. Kết quả thu BHXH bắt buộc tỉnh Phú Thọ năm 2010 – 2012.....	52
Bảng 3.4. Tình hình nợ đọng BHXH tỉnh Phú Thọ năm 2010 - 2012.....	56
Bảng 3.5. Số doanh nghiệp tham gia BHXH bắt buộc ở 3 điểm nghiên cứu	61
Bảng 3.6. Kết quả thu BHXH bắt buộc đối với các đơn vị trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ năm 2010 - 2012	66
Bảng 3.7. Kết quả thực hiện kế hoạch thu BHXH bắt buộc năm 2010 – 2012 tại khối trực thu của BHXH tỉnh Phú Thọ	67
Bảng 3.8. Kết quả thu Bảo hiểm xã hội phân theo khu vực tại BHXH tỉnh Phú Thọ năm 2010 - 2012.....	68
Bảng 3.9. Kết quả truy thu nợ đọng BHXH bắt buộc của các doanh nghiệp trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ	69
Bảng 3.10. Tổng hợp các ý kiến của người tham gia BHXH làm trong các đơn vị DN NN, các doanh nghiệp có vốn ĐTNN, các đơn vị hành chính sự nghiệp.....	70
Bảng 3.11. Tổng hợp các ý kiến của đối tượng chủ sử dụng lao động	71
Bảng 3.12. Tổng hợp ý kiến từ các cán bộ làm công tác BHXH của các đơn vị	73
Bảng 3.13. Tổng hợp ý kiến từ các cán bộ quản lý trong tỉnh.....	74